02/09/2020

Посланица Васељенског патријарха поводом Дана заштите човекове средине

Еколошке активности Васељенске Патријаршије су продужетак њене еклисиолошке самосвести и не представљају тек посредно реаговање на нови феномен“, рекао је васељенски патријарх Вартоломеј у својој Поруци поводом Светског дана заштите животне средине 1. септембра.

„Сам живот Цркве је примењена екологија. Тајне Цркве, читав њен богослужбени живот, подвиг и саборни живот, свакодневни живот њених верних, изражавају и рађају најдубље поштовање твари. Еколошка свест Православља није створена тек за себе, већ је настала из савремене еколошке кризе,“ додао је он.

Свесвјатјеши Патријарх је истакао: „Вера у Христа надахњује и јача људски подухват чак и пре огромних изазова. Из перспективе вере у стању смо да откријемо и проценимо не само проблематичне димензије, већ и позитивне могућности и перспективе савремене цивилизације. Позивамо православне

младиће и девојке да схвате значај живљења верних хришћана и савремених људи. Вера у вечну човекову судбину јача наше сведочење у свету.“

Прочитајте целу Поруку Васељенског патријарха:

Најдража браћо архијереји и вољена деца у Господу,

Заједничко је уверење да је у наше време природна средина угрожена као никада пре у историји човечанства. Величина ове претње се пројављује у чињеници да у питању више није квалитет живота, већ очување живота као таквог на нашој планети. Први пут у историји човек је у стању да уништи животне услове на земљи. Нуклеарно оружје је симбол човековог прометејског титанизма, опипљиви израз „комплекса свемоћи“ савременог „човека-бога“.

Коришћењем моћи која потиче из науке и технологије данас се открива амбивалентност човекове слободе. Наука служи животу, доприноси напретку, суочавању с болестима и многим условима који су до тада сматрани „судбоносним“, ствара нове позитивне изгледе за будућност. Међутим, истовремено пружа човеку свемоћна средства, чија злоупотреба може постати деструктивна. Доживљавамо разарање природне средине, биодиверзитета, флоре и фауне, загађење водених ресурса и атмосфере, прогресивно пропадање климатске равнотеже, као и друга прекомерна прекорачења граница и мера у многим димензијама живота. Свети и Велики сабор Православне Цркве (Крит, 2016) исправно је и сјајно одредио да „научна сазнања не покрећу моралну вољу човека, који зна опасности, али се он и даље понаша као да их не зна“. (Посланица, § 11)

Очигледно је да је заштита општег добра, интегритета природне средине, заједничка одговорност свих становника земље. Савремени категорички императив човечанства јесте да живимо без уништавања животне средине. Међутим, док се на личном нивоу и на нивоу многих заједница, група, покрета и организација пројављује велика осетљивост и еколошка одговорност, народи и економски чиниоци нису у могућности да – у име геополитичких амбиција и „аутономије економија “ – доносе исправне одлуке по питању заштите творевине и, уместо тога, гаје илузију да је наводно „глобално еколошко разарање“ идеолошка измишљотина еколошких покрета и да природна средина има моћ обнављања. Међутим, кључно питање остаје: Колико ће још дуго природа издржати бесплодне расправе и консултације, као и свако даље одлагање у предузимању одлучних радњи за њену заштиту?

Чињеница да смо у време пандемије новог вируса корона Ковид-19, са обавезним ограничењима кретања, гашењем фабрика и смањењем индустријске активности и производње, приметили смањење загађења и оптерећења атмосфере, доказала је антропогену природу савремене еколошке кризе. Још једном је постало јасним да индустрија, савремена превозна средства, аутомобил и авион, безпреговорни приоритет економских показатеља и слично, негативно утичу на равнотежу животне средине и да промена смера ка еколошкој економији представља неизбежну нужност. Не постоји истински напредак који би се темељио на уништавању природне средине. Незамисливо је да доносимо економске одлуке не узимајући у обзир и њихове еколошке последице. Економски развој не може остати ноћна мора за екологију. Убеђени смо да постоји алтернативни начин економског устројства и развоја осим економске уносивости и усмерености економског рада ка максимизацији профитирања.

Будућност човечанства није хомо економикус. Васељенска Патријаршија, која је последњих деценија била пионир на пољу заштите творевине, наставиће са својим еколошким иницијативама, организовањем еколошких конференција, мобилизацијом својих верних и посебно младих, промовисањем заштите животне средине као кључне теме за међурелигијски дијалог и заједничке иницијативе религија, контакте са политичким функционерима и институцијама, сарадњу са еколошким организацијама и еколошким покретима. Очигледно је да сарадња у заштити животне средине ствара додатне начине општења и могућности за нове заједничке акције.

Понављамо да су еколошке активности Васељенске Патријаршије продужетак њене еклисиолошке самосвести и не представљају тек посредно реаговање на нови феномен. Сам живот Цркве је примењена екологија. Тајне Цркве, читав њен богослужбени живот, подвиг и саборни живот, свакодневни живот њених верних, изражавају и порађају најдубље поштовање према твари. Еколошка свест Православља није створена тек за себе, већ је настала из савремене еколошке кризе. Борба за заштиту творевине јесте централна димензија наше вере. Поштовање околине је чин славословља Божјег имена, док је уништавање творевине увреда Створитеља, у потпуности непомирљива са основним начелима хришћанског богословља.

Најчаснија браћо и возљубљена децо,

Еколошке вредности православног предања, драгоцено наслеђе Отаца, представљају браник културе, чији је аксиолошки темељ доминација човека

над природом. Вера у Христа надахњује и јача људски подухват чак и пре огромних изазова. Из перспективе вере у стању смо да откријемо и проценимо не само проблематичне димензије, већ и позитивне могућности и перспективе савремене цивилизације. Позивамо православне младиће и девојке да схвате значај живљења верних хришћана и савремених људи. Вера у вечну човекову судбину јача наше сведочење у свету.

У овом духу, од Фанара, желимо свима вама напредну и благословену нову црквену годину, плодну у христоподобним делима, на ползу свеколике творевине и на славу премудрог Творца свега. И призивамо на вас, ходатајством Пресвете Богородице, Свеблагодатне, благодат и милост Бога дивног чудима.

Превод са енглеског језика протођакон Радомира Ракића

spc.rs